

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-02-04

Vår referens

Anna Ekendahl

Utredningssekreterare

anna.ekendahl@malmo.se

Nämndinitiativ från Lisbeth Persson Ekström (SD) om att förhindra våld mot äldre kvinnor

HVO-2024-4312

Sammanfattning

Persson Ekström (SD) har med rätt enligt 4 kap. 20 § kommunallagen väckt ett ärende i hälsa-, vård- och omsorgsnämnden genom ett nämndinitiativ. I nämndinitiativet föreslår Persson Ekström (SD) att förvaltningen ska få i uppdrag att utreda åtgärder för att säkerställa att äldre kvinnor inte utsätts för våld. Persson Ekström (SD) föreslår:

- att ge berörd förvaltning i uppdrag att utreda hur de på bästa vis förebygger samt hindrar att äldre kvinnor utsätts för våld i hemmet eller på sitt boende.

Nämnden har givit förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med underlag för att kunna ta ställning till nämndinitiativets förslag till beslut. Denna tjänsteskrivelse utgör detta underlag.

Förslag till beslut

- 1.

Beslutsunderlag

- Nämndinitiativ
- G-Tjänsteskrivelse HVON 2025-02-26 Nämndinitiativ från Lisbeth Persson Ekström (SD) om att förhindra våld mot äldre kvinnor
- Handlingsplan Hälsa-, vård och omsorgsnämnden Fri från våld - en gemensam angelägenhet

Beslutsplanering

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2024-12-19

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott 2025-02-18

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2025-02-26

Ärendet

Persson Ekström (SD) har med rätt enligt 4 kap. 20 § kommunallagen väckt ett ärende i hälsa-, vård- och omsorgsnämnden genom ett nämndinitiativ. I nämndinitiativet föreslår Persson Ekström (SD) att förvaltningen ska få i uppdrag att utreda åtgärder för att säkerställa att äldre kvinnor inte utsätts för våld. Persson Ekström (SD) föreslår:

- att ge berörd förvaltning i uppdrag att utreda hur de på bästa vis förebygger samt hindrar att äldre kvinnor utsätts för våld i hemmet eller på sitt boende.

Vid nämndens behandling av ärendet den 19 december 2024 gav nämnden förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med underlag för att kunna ta ställning till nämndinitiativets förslag till beslut. Denna tjänsteskrivelse utgör detta underlag.

Förvaltningens arbete utifrån planen Fri från våld

Kommunfullmäktige i Malmö har beslutat om planen *Fri från våld – en gemensam angelägenhet 2022–2026*. Genom planen vill staden bland annat förebygga och förhindra våld och förtryck samt säkra att de som utsätts för våld får det stöd och skydd som de har rätt till. Utifrån planen har hälsa-, vård och omsorgsförvaltningen tagit fram en handlingsplan för det interna arbetet. Handlingsplanen beskriver hur nämnden ska arbeta med målet att ingen ska bli utsatt för våld. Förvaltningens handlingsplan utgår från de 6 mål som finns i stadens plan, som presenteras nedan.

Mål 1. Staden bedriver ett verkningsfullt våldsförebyggande arbete

För att uppnå målet ska förvaltningen i samverkan med socialförvaltningarna årligen erbjuda basutbildning och andra utbildningar om våld i nära relation och ta fram kompetenshöjande material om våld i nära relation till medarbetare. Vidare ska förvaltningen i samverkan ta fram en vägledning till legitimerad personal med information om barn som anhöriga och stärka barnets rättigheter genom bland annat specifikt stödmaterial vid samtal med barn. Förvaltningen ska också inrätta funktioner som ger råd och stöd i det våldsförebyggande arbetet till chefer.

Förvaltningen ska utöver detta utveckla arbetet med normer, maktstrukturer och värderingar, med särskilt fokus på att utmana begränsande könsnormer. Förvaltningen ska också ta fram stödmaterial om våldsförebyggande arbete till chefer och medarbetare.

Mål 2. Staden arbetar aktivt med att förhindra att våld upprepas

För att uppnå målet ska förvaltningen i samverkan med socialförvaltningarna lämna ut en informationsbroschyr och ställa frågor kopplat till våld när Malmöbor beviljas en biståndsinsats. Förvaltningen ska också föra statistik över inkomna ärenden till stöd- och kontaktpersoner.

Utöver detta ska förvaltningen ta fram rutiner för hur medarbetare ska ställa frågor vid tecken på utsatthet för våld eller våldsutövande.

Mål 3. Verksamheten i staden ska upptäcka våld och kunna agera

Rapporten *Skyddat boende - hur möter skyddade boenden förvaltningarnas målgrupp?* togs fram tillsammans med socialförvaltningarna år 2022. Syftet var att säkerställa att de skyddade boendena motsvarade förvaltningarnas behov men visade att de mest sårbara och utsatta inte kan få sina individuella behov tillgodosedda på de skyddade boendena. För att uppnå målet ska förvaltningen i samverkan med socialförvaltningarna arbeta vidare utifrån de resultat som framkom i rapporten.

Utöver detta ska förvaltningen stärka det arbetsplatsnära arbetet med att förebygga och motverka hot och våld på arbetsplatsen.

Mål 4. Staden erbjuder stöd utifrån den enskildes behov

För att uppnå målet ska förvaltningen erbjuda föreläsningar om våld i nära relation riktade till Malmöbor och ta fram ett pedagogiskt material för samtal med Malmöbor om våld i nära relation.

Mål 5. Stadens arbete bygger på aktuell kunskap och forskning

Förvaltningen har inga specifika aktiviteter under detta mål.

Mål 6. Stadens arbete sker i samverkan med myndigheter, civilsamhälle och andra relevanta aktörer

För att uppnå målet deltar förvaltningen i Länsstyrelsen Skånes kvinnofridsnätverk och i Länsstyrelsen Skånes våldsförebyggande nätverk.

Handlingsplanen sträcker sig till 2026 och följs upp kontinuerligt. Uppföljningen visar att förvaltningen arbetar med frågan genom att kompetenshöjande material, vägledningar och utbildningar kopplat till ämnet som riktar till medarbetare har tagits fram. Förvaltningen har också tagit fram informationsmaterial och haft föreläsningar som riktar sig till Malmöbor. Vidare har förvaltningen tagit fram nya rutiner för att upptäcka och fråga om våld, vilket beskrivs nedan.

Rutin vid våld

Utifrån handlingsplanen har förvaltningen omarbetat det interna dokumentet *Rutin för åtgärd vid våld i nära relation mot personer som är äldre eller personer med funktionsnedsättning*. Rutinen är ett stöd i mötet med personer som misstänks bli utsatta för våld, blir utsatta för våld, utsätter andra för våld eller barn som bevittnar våld. Enligt rutinen ska alla professioner ställa frågor om våld. Rutinen innehåller ett samtalsstöd om hur medarbetare ska fråga enskilda vid misstanke om våld, hur medarbetaren ska agera om det förekommer våld samt vad som definieras som våld.

Förvaltningen har även tagit fram en vägledning till rutinen som är avsedd för medarbetare. Vägledningen innehåller utförligare information om våld i nära relation.

Att fråga om våld

Under 2024 har hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens myndighetavdelning deltagit i en studie med forskare från Linköpings universitet. Studien syftar till att på lång sikt förbättra vården och omsorgens identifiering av och stöd till äldre personer som är eller har varit utsatta för olika typer av övergrepp. I studien har förvaltningen använt sig av verktyget REAGERA-S (Responding to Elder Abuse in GERiatric care). Verktyget är ett sätt att ställa frågor till äldre personer om övergrepp de kan ha varit utsatta för genom livet. ”S” står för självskattning vilket betyder att den enskilde själv fyller i ett formulär med frågor om våld. Genom användning av verktyget uppmärksammades många fler som varit utsatta för olika typer av våld. Förvaltningen blev även uppmärksam på att det ibland finns svårigheter att hantera behoven när det uppmärksammas att någon utsatts för våld. Under våren ska studien avslutas och sammanställas. Därför arbetar förvaltningen just nu med hur arbetet med verktyget ska fortsätta. Det pågår ett arbete med att ta fram verksamhetsspecifika arbetssätt utifrån verktyget inom avdelningen för myndighet, som är en avdelning som ofta möter den enskilde för första gången. Arbetet inkluderar även att hitta ändamålsenliga sätt att kunna möta behovet när det framkommer att någon utsatts för våld.

Inom förvaltningens korttidsverksamhet finns frågor om våld inkluderat i välkomstsamtalet som hålls med brukare och patienter när de kommer till korttidsboendet. Brukare och patienter på korttidsverksamheten är personer som kan ha en kortvarig insats och det därför kan vara svårt för medarbetare att upptäcka om brukaren eller patienten utsatts för våld.

Ansvariga

Tilde Tibblin Planeringssekreterare

Anne Petäjäjärvi Johansson Avdelningschef